

Flores Indonesië

FLORES

eiland van tradities en ceremonies

Uitzicht op Bena

Het eiland Flores is een van de snelst opkomende reisbestemmingen in Indonesië. Met het nieuwe internationale vliegveld op Lombok, inmiddels volop in gebruik, wordt Flores steeds makkelijker bereikbaar. Het eiland heeft veel aantrekkelijke attracties, actieve vulkanen, een unieke flora en fauna, maar er zijn ook veel bijzondere culturele tradities te vinden.

Tekst - Ed Caffin
 Beeld - Anjo Kan en Ed Caffin

Kinderen spelend op een graf

Vrouw met betelhoot

Gatsvrije en open mensen

De meren van Kelimutu

“Flores is mijn eiland, en Ngada is mijn thuisland. Ik ben heel blij en trots dat ik jullie rond mag leiden”, zegt Johannes Berchmans met zachte stem. “Wat jullie de komende dagen gaan zien,” vervolgt hij zijn veelbelovende introductie, “behoort tot het beste wat Flores te bieden heeft.”

Vanaf Bajawa neemt een kleine bus ons mee op weg door het platteland van de provincie Ngada. Johannes, een vrolijke dertiger met een kort en stevig postuur, is onze gids en zit op een stoel voor in de bus, met in zijn hand een grote, glanzende microfoon. Hij lacht breeduit en stelt ons voor aan zijn collega's, chauffeur Alfred en tour manager Emil, die beleefd naar ons knikken. Terwijl de bus over de smalle weggetjes door de hooglanden van Bajawa naar het zuiden rijdt, vertelt Johannes ons alles wat we moeten weten over de tradities en het moderne leven van zijn volk.

De Ngada-stam bevolkt een gebied dat zich uitstrekt vanaf de zuidkust van Flores tot het wonderbaarlijk

mooie hoogland rondom Bajawa, de hoofdstad van het Ngada-district. “De Ngada leefden ooit allemaal in kleine boerengemeenschappen”, legt Johannes ons uit. “En eeuwenlang werd het dagelijkse leven hier bepaald door tradities en ceremonies. In mijn eigen dorp leven we nog steeds vrij traditioneel, maar de laatste jaren dringt het moderne leven hier door. Mensen kijken de nieuwste televisieseries en gebruiken mobieltjes en internet”.

Wakende vulkaan

We rijden langs de flanken van *Gunung Inerie*, met daartegenaan kleine plukjes houten huizen met rieten daken. Terwijl Johannes de dorpelingen langs de weg begroet, kijk ik uit het raam. Het is een spectaculair uitzicht: de perfect driehoekige gevormde vulkaan steekt met zijn 2200 meter, hoog boven het groene landschap uit.

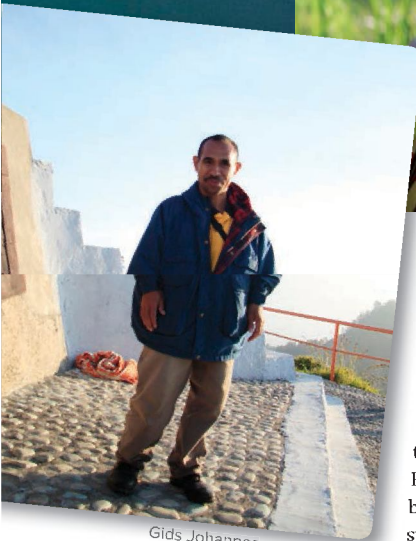
Dan zwaait Johannes naar een vrouw en twee kleine kinderen aan de andere kant van de weg. “Dat zijn mijn vrouw en kinderen!” roept Johannes enthousiast. Ze kijken trots in de richting van de bus vol toeristen. Aan de andere kant waakt de imposante vulkaan over hun boerenland.

Na een korte stop in het dorp voor wat fruit en foto's gaan we weer op weg. De volgende stop is Bena, een traditioneel dorp dat een groeiende populariteit onder toeristen geniet. Hier is het leven nog georganiseerd rondom oude stammetradities en -gebruiken.

Hoewel de Ngada van oudsher een animistisch geloof aanhingen, zijn de meesten tegenwoordig rooms-katholiek. Ook Johannes. Hij werd vernoemd naar een zeventiende-eeuwse katholieke heilige, wiens naam op de ingangspoort prijkt van de katholieke seminarie St. Johannes Berchmans in het nabijgelegen Todabelu. Deze seminarie werd aan het begin van de 20^e eeuw gebouwd door Nederlandse missionarissen. De eerste

Hoewel het overgrote deel van de bewoners katholiek is, worden traditionele dansen en ceremonies nog altijd met overgave uitgevoerd

Gids Johannes

Nederlandse zendelingen trokken in de 19e eeuw naar Flores om de bevolking van het net bij de kolonie ingelijfde eiland te bekeren. De katholieke missie was uiterst succesvol op Flores en nog altijd is meer dan 80 procent van de bevolking katholiek. Maar men hield tegelijkertijd vast aan de eigen, oeroude tradities. Paasprocessies en ceremonies waarbij men buffels offert om natuurgeesten gunstig te stemmen, gaan er hand en hand.

Miniatuurhuisjes

Door de stromende regen bereiken we Bena, gebouwd tegen de slopen van Gunung Inerie. De bus stopt en, wat een timing, het stopt met regenen. We worden geëscorteerd naar een stenen rand bij de ingang naar het dorp. Er staan twee rijen houten huizen, met hoge, rieten daken, met de ingang naar elkaar toe gebouwd. Ertussen leidt een breed pad omhoog.

In de open ruimte aan het begin van het dorp staan vernuftig gebouwde miniatuurhuisjes, bedoeld om voorouders te eren. Aan de rand ligt een aantal bescheiden stenen graven. We lopen helemaal omhoog naar een groot, stenen plateau aan de uiterste rand van het dorp. Vrouwen weven doeken voor de deur van hun huis, een groepje mannen drinkt koffie. Als de eerste warme regendruppels weer uit de lucht vallen, haast Johannes ons weer terug naar de bus en rijden we naar Bajawa voor het diner.

Spelen en dansen

De volgende dag vertrekken we al vroeg. Onze stoïcijnse chauffeur Alfred rijdt ons naar het dorp Wokomenge, een paar kilometer van Bajawa. Het is prachtig gesitueerd, in de schaduw van een bergpiek. Kleine kinderen spelen tussen de graven van hun voorouders, en ondertussen bereidt een groep oudere kinderen en

volwassenen zich voor op het uitvoeren van een ceremoniële dans. De groep is in zwart- en geelgekleurde kleding gehuld en draagt houten voorwerpen en muziekinstrumenten. Als de leider van de groep, een oude man met een serieus gezicht, begint te zingen, vormen de anderen een cirkel om hem heen. Zonder duidelijk teken beginnen ze gelijkmatig te dansen op het ritme van zijn gezang en voeren een aantal rituele dansen uit. Na deze prachtige ceremonie rijden we verder naar het oosten. We passeren het dorp Wogo en doorkruisen het Ngakeo-district. Een paar uur later bereiken we het dorp Nangoro. Vanaf hier loopt de weg helemaal langs de kust door naar Ende.

Dagdroom

Weer wat later stoppen we in *Nangapanda*, ook wel Blue Stone Beach genoemd, waar we een frisse duik nemen in de kalme zee. Op het strand verzamelen mensen uit nabijgelegen dorpen blauwe stenen die over het witte zand verspreid liggen. Ze zullen ze verkopen aan lokale kooplied, die ze op hun beurt weer verkopen aan handelaren op Bali en Java. Vanaf daar vinden ze hun weg naar boetiekjes en winkels.

Na een poosje kijkt tourmanager Emil op zijn horloge en legt ons uit dat hij ons naar een specifieke plek langs de kustweg naar Ende wil meenemen. Volgens hem is dat de ideale plek om van de zonsondergang te genieten. "En die wil je echt niet missen!", verzekert hij ons, "we vertrekken over een half uur, zorg dat je dan weer bij de bus bent."

Een zachte stem van boven haalt me uit mijn dag-

> Eeuwenlang werd het
dagelijkse leven hier bepaald door
tradities en
ceremonies <

droom. "Kom, de bus vertrekt over een paar minuten."

Ik open mijn ogen, krabbel op en loop samen met Johannes over het witte zand en de blauwe stenen terug naar de groep.

Als we bijna bij de bus zijn, maak ik stilletjes een belofte aan mezelf: ik kom snel weer terug naar Flores. Precies op dat moment houdt Johannes zijn pas in, draait zich naar me toe en toont zijn brede lach. Alsof hij me gehoord heeft, zegt hij: "Volgens mij vind je het mooi hier op mijn eiland." Ik lach slechts breeduit terug. ■